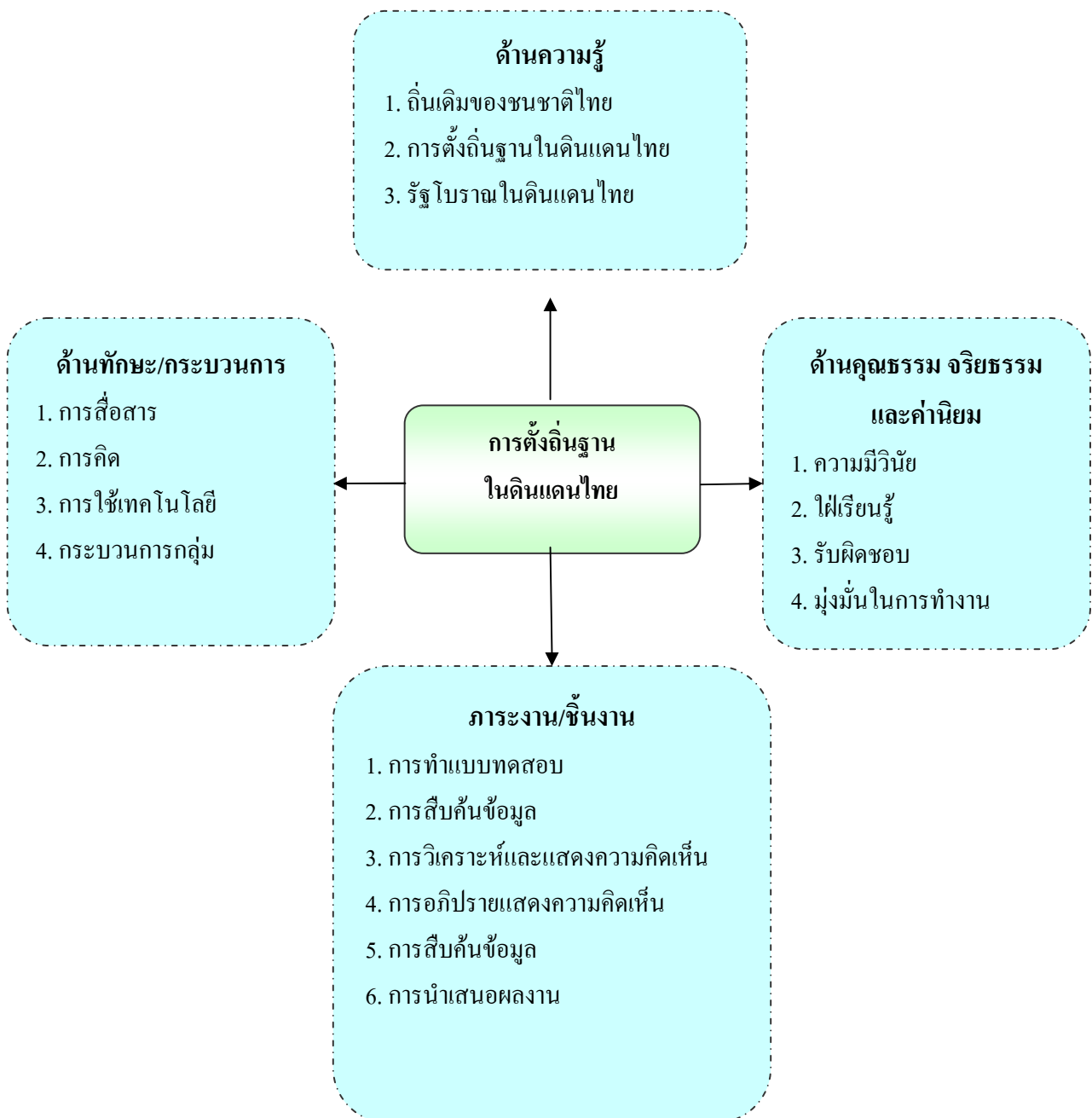

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

การตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย

เวลา 3 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดช่วงชั้น <ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย (ส 4.3 ม. 4-6/1) 	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... <p>ปัจจุบันการศึกษาประวัติศาสตร์บางประเด็นยังไม่มีข้อสรุปที่แน่นอน ซึ่งผลสรุปของการศึกษาประวัติศาสตร์นั้นอาจเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขได้หากมีการค้นพบหลักฐานใหม่ ๆ ที่น่าเชื่อถือ</p>	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน <p>เพราะเหตุใดประเด็นในการศึกษาประวัติศาสตร์จึงหาข้อสรุปที่แน่ชัดไม่ได้ แล้วเราจะศึกษาประวัติศาสตร์ได้อย่างไร</p>
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... <ol style="list-style-type: none"> 1. คำสำคัญ ได้แก่ การตั้งถิ่นฐาน แอ่งโคราช แอ่งสกลนคร รัฐโบราณ 2. การศึกษาประวัติศาสตร์เกี่ยวกับแนวความคิดเรื่องถิ่นเดิมของชนชาติไทย มีแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่ 5 แนวคิด ซึ่งผู้ที่เสนอแนวความคิดต่าง ๆ สันนิษฐานโดยตีความและอ้างอิงข้อมูลและหลักฐานที่แตกต่างกัน 3. การศึกษาเรื่องการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักฐานทางด้านโบราณคดีที่ค้นพบและข้อมูลจากเอกสารชาวต่างชาติ ทำให้ทราบว่าดินแดนในประเทศไทยมีมนุษย์เข้ามาตั้งถิ่นฐานเมื่อหลายพันปีก่อน ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อลักษณะการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ คือ ปัจจัยทางกายภาพและปัจจัยทางสังคม 4. รัฐโบราณที่ตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทยมีรัฐที่สำคัญ ได้แก่ แคว้นตามพรลิงก์หรือแคว้นนครศรีธรรมราช อาณาจักรทวารวดี อาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัย 	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... <ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายแนวคิดที่เกี่ยวกับถิ่นเดิมของชนชาติไทย 2. วิเคราะห์ประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับถิ่นเดิมของชนชาติไทย 3. บอกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย 4. วิเคราะห์ประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย 5. อธิบายลักษณะของรัฐโบราณในดินแดนของประเทศไทย

ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
1. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ 1.1 สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับถิ่นเดิมของชนชาติไทยและการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย 1.2 วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับถิ่นเดิมของชนชาติไทยและการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย 1.3 อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐโบราณในดินแดนไทย 1.4 สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับรัฐโบราณในดินแดนไทย	
2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้	
2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ 1) การทดสอบ 2) การประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 3) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม 4) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ	2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ 1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 3) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม 4) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ
3. สิ่งที่มีประเมิน 3.1 ความสามารถ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง 3.2 สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ	
ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ถิ่นเดิมของชนชาติไทยและการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 แคว้นตามพรลิงค์และอาณาจักรทวารวดี เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 อาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัย เวลา 1 ชั่วโมง	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

ถิ่นเดิมของชนชาติไทยและการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

เวลา 1 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

1. สาระสำคัญ

การศึกษาเรื่องถิ่นเดิมของชนชาติไทย ยังมีหลักฐานไม่เพียงพอที่จะสรุปเป็นข้อยุติได้แน่นอนว่าถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ที่ไหน มีแนวคิดต่าง ๆ ที่ยังจะต้องศึกษาค้นคว้าต่อไป

2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

- วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย (ส 4.3 ม. 4-6/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายถิ่นเดิมของชนชาติไทยและการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทยได้ (K)
2. มีความสนใจใฝ่รู้ที่จะศึกษาเรื่องถิ่นเดิมของชนชาติไทยและการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย (A)
3. สืบค้นข้อมูลและวิเคราะห์ถิ่นเดิมของชนชาติไทยและการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง ถิ่นเดิมของชนชาติไทยและ การตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็น รายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

1. ถิ่นเดิมของชนชาติไทย
2. การตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย

6. แนวทางการบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนเรื่อง ถิ่นเดิมของของชนชาติไทยและการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย
- การงานอาชีพ ➡ สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับถิ่นเดิมของชนชาติไทย

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดช่วงชั้นและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูให้นักเรียนดูแผนที่ทวีปเอเชีย แล้วถามว่า คนไทยมาจากไหน ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ที่ไหน พร้อมทั้งให้นักเรียนออกมาชี้แผนที่ประกอบ จากนั้นครูสรุปเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

ถิ่นเดิมของชนชาติไทย

4. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับถิ่นเดิมของชนชาติไทย
5. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้
 - กลุ่มที่ 1 ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่บริเวณตอนกลางของจีน
 - กลุ่มที่ 2 ชนชาติไทยเป็นเชื้อสายมองโกลมีถิ่นเดิมอยู่แถบเทือกเขาอัลไต
 - กลุ่มที่ 3 ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่บริเวณตอนใต้ของจีน
 - กลุ่มที่ 4 ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ในคาบสมุทรมลายูและหมู่เกาะอินโดนีเซีย
 - กลุ่มที่ 5 ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ในประเทศไทยปัจจุบัน
6. ครูให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์สรุป แล้วบันทึกผลการสืบค้น จากนั้นนำมารายงานให้เพื่อนฟังแล้วเพื่อน ๆ แสดงความคิดเห็น จากนั้นให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง ถิ่นเดิมของชนชาติไทยในความคิดของนักวิชาการ

การตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย

7. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย
8. ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย ครูถามคำถามนักเรียน ตัวอย่างคำถาม

- 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ในดินแดนไทยมีอะไรบ้าง
- 2) เหตุใดจึงเรียกชื่อวัฒนธรรมยุคโลหะในแอ่งสกลนครว่าวัฒนธรรมบ้านเชียง
- 3) การตั้งถิ่นฐานของชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคกลางพบมากในบริเวณใด
- 4) ลักษณะภูมิประเทศภาคใต้ของไทยเป็นอย่างไร

จากนั้นนักเรียนตอบคำถามแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม

9. ครูให้นักเรียนเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทยกับของดินแดนประเทศสมาชิกอาเซียน สรุป และบันทึกผล

10. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

11. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับถิ่นเดิมของชนชาติไทยและการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทยในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 1 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

12. ครูให้นักเรียนทำแผ่นพับเกี่ยวกับถิ่นเดิมของชนชาติไทยและการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทยเพื่อเผยแพร่ความรู้

ขั้นที่ 5 สรุป

13. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ถิ่นเดิมของชนชาติไทยและการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทยลงในสมุด

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับถิ่นเดิมของชนชาติไทยและการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย และนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. แผนที่ทวีปเอเชีย
3. แบบบันทึกผลการสืบค้นข้อมูลเรื่อง ถิ่นเดิมของชนชาติไทย
4. ใบงาน เรื่อง ถิ่นเดิมของชนชาติไทยในความคิดของนักวิชาการ
5. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 4–6 เล่ม 1 บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 4–6 เล่ม 1 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

แคว้นตามพริลังค์และอาณาจักรทวารวดี

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

เวลา 1 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

1. สาระสำคัญ

แคว้นตามพริลังค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราช (ประมาณพุทธศตวรรษที่ 7–19) จีนเรียกว่า ดันมาลิ่ง แคว้นตามพริลังค์ตั้งขึ้นเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 7 เมื่อถึงพุทธศตวรรษที่ 18 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นแคว้นนครศรีธรรมราช ศูนย์กลางอำนาจและการค้าอยู่ที่เมืองนครศรีธรรมราช และเป็นแหล่งวัฒนธรรมภายนอก คืออินเดียและลังกา ศาสนาที่นับถือมีทั้งศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพระพุทธศาสนานิกายมหายานและเถรวาท จนปลายพุทธศตวรรษที่ 18 นครศรีธรรมราชมีความสัมพันธ์กับลังกา จึงรับพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์เข้ามาสู่ดินแดนประเทศไทย และกลายเป็นศูนย์กลางเผยแผ่พระพุทธศาสนา และนำมาเผยแผ่ที่สุโขทัย แคว้นนครศรีธรรมราชตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของอาณาจักรสุโขทัยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ต่อมาเมื่อตั้งอาณาจักรอยุธยาขึ้นใน พ.ศ. 1893 แคว้นนครศรีธรรมราชก็ถูกรวมเข้ากับอาณาจักรอยุธยา

อาณาจักรทวารวดี (ประมาณพุทธศตวรรษที่ 12–16) เป็นอาณาจักรในภาคกลางของดินแดนประเทศไทย ศูนย์กลางอำนาจอยู่ที่เมืองนครปฐมโบราณ (นครชัยศรี หรือเมืองอู่ทอง หรือเมืองลพบุรี) ชาวทวารวดีอาจเป็นชาวมอญ โดยสันนิษฐานจากการค้นพบจารึกภาษามอญโบราณหลายหลัก ทวารวดีรับอารยธรรมมาจากอินเดีย นับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท ซึ่งจะเห็นได้จากศิลปกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น พระพุทธรูป พระพิมพ์ ธรรมจักรและกวางหมอบ จารึกคาลา เข ชมูมา และสลูปะเจดีย์ขนาดใหญ่ อาณาจักรทวารวดีสิ้นสุดลงในราวพุทธศตวรรษที่ 16 เนื่องจากเขมรแผ่อำนาจเข้ามายังภาคกลางของดินแดนประเทศไทย

2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

- วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย (ส 4.3 ม. 4–6/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความเป็นมาของแคว้นตามพริลังค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราชและอาณาจักรทวารวดีได้ (K)
2. ตระหนักและเห็นความสำคัญของแคว้นตามพริลังค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราชและอาณาจักรทวารวดี (A)
3. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับแคว้นตามพริลังค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราชและอาณาจักรทวารวดีได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง แคว้นตามพรลิงค์และอาณาจักรทวารวดี 2. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

1. แคว้นตามพรลิงค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราช
2. อาณาจักรทวารวดี

6. แนวทางการบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับแคว้นตามพรลิงค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราชและอาณาจักรทวารวดี
- ศิลปะ ➡ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับแคว้นตามพรลิงค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราชและอาณาจักรทวารวดี

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดช่วงชั้นและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนดูภาพพระบรมธาตุเจดีย์ วัดมหาธาตุุมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช และภาพเหรียญเงินสมัยทวารวดี แล้วถามว่านักเรียนเคยเห็นหรือไม่ นักเรียนช่วยกันตอบ ครูสรุปเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับแคว้นตามพรลิงค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราชและอาณาจักรทวารวดี
4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้
 - 1) แคว้นตามพรลิงค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราชมีศูนย์กลางการค้าอยู่ที่ใด
 - 2) เหตุใดจึงกล่าวว่าแคว้นตามพรลิงค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราชเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
 - 3) อาณาจักรทวารวดีอยู่ในภาคใดของดินแดนประเทศไทย

4) อาณาจักรทวารวดีรับอารยธรรมมาจากที่ใด

5. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนคำถามลงในกระดาษแล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานด้วยรูปแบบที่น่าสนใจ และนำผลงานมาติดที่ป้ายนิเทศ จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติม

6. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

7. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแคว้นตามพรลิงค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราชและอาณาจักรทวารวดี ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 1 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

8. ครูให้นักเรียนค้นคว้าเกี่ยวกับแคว้นตามพรลิงค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราชและอาณาจักรทวารวดี แล้วนำผลงานของทุกคนมาจัดป้ายนิเทศ

ขั้นที่ 5 สรุป

9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง แคว้นตามพรลิงค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราชและอาณาจักรทวารวดี โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับแคว้นตามพรลิงค์หรือแคว้นนครศรีธรรมราชและอาณาจักรทวารวดีด้วยภาษาของตนเอง

9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ภาพพระบรมธาตุเจดีย์ วัดมหาธาตุทวารวดี จังหวัดนครศรีธรรมราช และภาพเหรียญเงินสมัยทวารวดี

2. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 1 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

3. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 1 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

อาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัย

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

เวลา 1 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

1. สาระสำคัญ

อาณาจักรศรีวิชัย (ประมาณพุทธศตวรรษที่ 13–18) อาณาจักรศรีวิชัยเดิมเป็นชุมชนโบราณที่ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเล เหมาะเป็นเมืองท่าทางการค้า ต่อมากลายเป็นศูนย์กลางทางการค้าที่สำคัญ เพราะอยู่ในเส้นทาง การค้าระหว่างจีนและอินเดีย มีการติดต่อค้าขายกับพ่อค้าอินเดีย จีน และอาหรับ ตั้งเป็นอาณาจักรเมื่อ ประมาณพุทธศตวรรษที่ 13 มีอาณาเขตรอบคลุมภาคใต้ของประเทศไทย ศรีวิชัยรับอารยธรรมอินเดีย ใน ระยะแรกนับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ต่อมานับถือพระพุทธศาสนา นิกายมหายาน ศิลปกรรมที่มีชื่อเสียง ได้แก่ รูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร อาณาจักรนี้สิ้นสุดลงในปลาย พุทธศตวรรษที่ 18 เนื่องจากถูกพวกโจฬะรุกราน

แคว้นละโว้หรือลพบุรี (ประมาณพุทธศตวรรษที่ 12–18) รับวัฒนธรรมมาจากทวารวดีมาก่อน จนถึงพุทธศตวรรษที่ 16 จึงรับวัฒนธรรมจากเขมร ศูนย์กลางอยู่ที่เมืองละโว้หรือลพบุรี สิ่งก่อสร้างที่เป็น ประชานศาสนสถาน ได้แก่ ปราสาทหรือปรางค์ เดิมชาวละโว้นับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท ต่อมา เมื่อวัฒนธรรมเขมรเข้ามาจึงนับถือศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพระพุทธศาสนานิกายมหายานตามเขมร ประติมากรรมมีทั้งเทวรูป พระโพธิสัตว์ และพุทธรูปซึ่งนิยมสร้างปางนาคปรก

แคว้นหริภุญชัย (ประมาณพุทธศตวรรษที่ 13–19) ตั้งอยู่ในที่ราบลุ่มแม่น้ำปิงตอนบนและที่ราบลุ่ม แม่น้ำวัง ราชธานีคือเมืองหริภุญชัยหรือเมืองลำพูน เรื่องราวของแคว้นนี้ปรากฏในตำนานทางภาคเหนือ เช่น จามเทวีวงศ์ ตำนานมูลศาสนา ชินกาลมาลีปกรณ์ ซึ่งตำนานชินกาลมาลีปกรณ์กล่าวว่า ฤๅษีวาสุเทพ เป็นผู้สร้างเมืองหริภุญชัยแล้วส่งคนไปอัญเชิญพระนางจามเทวีจากเมืองละโว้มาเป็นกษัตริย์ พระนาง จามเทวีนำวัฒนธรรมทวารวดีจากละโว้ไปเผยแผ่ที่หริภุญชัย ชาวหริภุญชัยจึงนับถือพระพุทธศาสนานิกาย เถรวาท สถาปัตยกรรมที่สำคัญ ได้แก่ พระเจดีย์กู่กุดและพระบรมธาตุหริภุญชัย

2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

- วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย (ส 4.3 ม. 4-6/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความเป็นมาของอาณาจักรอาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัยได้ (K)
2. มีความสนใจใฝ่รู้เกี่ยวกับอาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัย (A)

3. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับอาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัยได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง อาณาจักร ศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือ ลพบุรี และแคว้นหริภุญชัย 3. ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็น รายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สารการเรียนรู้

1. อาณาจักรศรีวิชัย
2. แคว้นละโว้หรือลพบุรี
3. แคว้นหริภุญชัย

6. แนวทางการบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับอาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัย
- ศิลปะ ➡ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับอาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัย

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดช่วงชั้นและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนดูภาพพระปรางค์สามยอด จังหวัดลพบุรี ภาพอนุสาวรีย์พระนางจามเทวี ที่อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น ครูอธิบายเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องอาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัยจากสื่อการเรียนรู้หรือหนังสือเรียน
4. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนจับสลากเลือกเรื่องที่จะศึกษาต่อไปนี้
 - กลุ่มที่ 1 อาณาจักรศรีวิชัย
 - กลุ่มที่ 2 แคว้นละโว้หรือลพบุรี

กลุ่มที่ 3 แคว้นหริภุญชัย

สมาชิกในกลุ่มร่วมกันศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย แล้วนำข้อมูลมาจัดทำป้ายนิเทศนำเสนอหน้าชั้นเรียน และเปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อผลงาน

5. ครูให้นักเรียนลงคะแนนคัดเลือกป้ายนิเทศ เพื่อนำมาติดที่บอร์ดหน้าชั้นเรียน

6. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

7. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับอาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัย และแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประจำหน่วยการเรียนรู้ ในแบบฝึกทักษะ รายวิชา พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 1 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

8. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างอาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัยที่น่าสนใจในด้านอื่น ๆ

9. ครูให้นักเรียนทำแผ่นพับเรื่อง อาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัยเพื่อเผยแพร่ความรู้

ขั้นที่ 5 สรุป

10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง อาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัยโดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด

11. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบ

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเรื่อง อาณาจักรศรีวิชัย แคว้นละโว้หรือลพบุรี และแคว้นหริภุญชัยแล้วนำมาจัดทำเป็นรายงาน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ภาพพระปรางค์สามยอด จังหวัดลพบุรี ภาพอนุสาวรีย์พระนางจามเทวี ที่อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
3. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 1 บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
4. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 1 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

